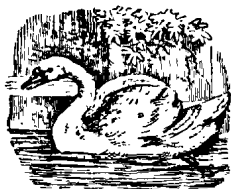

ՀԱՆ ԴԷՍ ՄԱՏԵՆ ԱԳՐԱԿԱՆ

Կ Ա Ր Ա Պ Ն Օ Ր Հ Ա Ս Ա Կ Ա Ն

« Ես հիմ միայն, ո՛ր Եւտերպէ, եղէց անխօս եւ աներգակ .
Էս քն 'ի հոյլս թեւաւորաց տեսից շիջեալ զիմ արեւակ ,
Մինչ համերամ մըշտերգ հաւուց հընչեն յափուռն այս հիւսարանչ՝
Աղբերց եւ բլրոց վայելեալ կարկաչ » :
Այսպէս ահա լալահառաչ մընչէր կարապ յօրհասն յետին
Եւ լողանայր 'ի ցոլս արփույն վարդակարմիր երեկորին ,
Որ 'ի բոսոր ներկանելով ըզլանջ հաւուն ապաքատակ
Իջնանէր ըզլոյս կենաց անյատակ :
« Ոչ խանդակաթ եմ 'ի կարկաչ սագին, եւ ոչ 'ի խօսս հաւուն ,
Չեն ինչ փաղփիւնք սիրամարզին, թէպէտ երփին եւ պաղպաղուն .
Այլ քոյր միայն ես 'ի գեղգեղ խանդամ, սով իմ ֆիլոմենէս ,
Որ տատ 'ի մարմանդ կալ միշտ ախորժես :
Հոգիահրաչ յափըշտակեալ երգոյդ 'ի ձայն անճառահրաչ ,
Այիս զալեօք հատանեմ ես սողապաճեմ եւ հեզանազ ,
Եւ 'ի ցոլ լուսացընցող յերկնից 'ի լիճն հայելանման
Սըրարբիլ յաւէտ եւ լողանալ գամ :
Քանիցս ըզձիք ըզճանոյի երգել ըզգեղ քո վառ 'ի վառ ,
Տուընջեան իշխողդ ոսկեճաճանչ, եւ ընդ երեկ ծիրանեփառ .
Երգել ըզլոյսդ աշխարհանազ, երգել եւ զիմն երանութիւն .
Անցեալ ընդ թափ 'ի հայելոյ դիմաց արփույդ չընաշխարհիկ
Եւ նընջել անդէն 'ի քուն անուշիկ » .
Հնշտին յանուրջս ըզմոյլելով անդէն կարապ սիրատենչիկ
Ի ծովալիճն ականակիտ ընկըղմեցաւ լըռիկ մընջիկ .
Անդէն տրիտոնք արագ արագ, նոյն եւ նըհանօք Պոսիդոնի
Հասին հարկանել պաշտօն սըխրալի :
Իրբեւ ըզնաւ իմն հինաւորց՝ իրանն ամօք ծանրադանդաղ
Վըտանկեցաւ, աւամդ երկինք, անկան թեւճակք յուսոցն 'ի կախ .
Յայնժամ երգօք մըրմընջական մեղմեալ զալիսըն զամեհիս
Եւ յեթեր դարձեալ, ապաստան յողիս :

Դէտ ալն 'ի վեր ամբառնալով մուսայն հաւուց գեղապատշաճ,
Ետես ըստուեր երանափառ՝ որ յափրն կոյս ձայներ յառաջ .
Էր նա Արփի-աստուած տուրնջեան եւ զիշերոյ աստեղափառ

Հրաշային փերոս բնաւից վեհափառ :
« Ո՛վ գու սիրուն եւ նազելի էակդ յէից , յաւել առ նա ,
Մայրժանք երգոց՝ զոր ընդ երկար սնուցեր 'ի սիրա քո լուակայ
Եւ ոչեւ ոչ բաւէիր յառաջ քան զիմ եկաւորումն .

Ընձեռեալ արգ քեզ յէէն ինքնարուն » :
Ի վախճան բանից իւրոց քնարաւ ձեռին հաւուն 'ի կից՝
Դաշնակաւոր յորինեաց երգ՝ մըշտերդ երգոցըն անմահից ,
Ձըքնազադեղ հաւն Ապողեոյ յափրչտակեալն 'ի ձայն երգոց՝

Տայր ճշ , արձագանգ հովտաց եւ բըլրոց :
« Ոչ եւս սյլ կարօտիմ ես կընաւնտոցիդ , ո՛ կրատո .
Մննմասինէ ես իսկ եմ՝ արդ աւուրց իմոց կորուսելոց .
Բաց ըզմատեան քոյդ զըպրութեան , բաշխից հըսկողդ իմ կրիտս ,
Աւանդել յեանոց զերգս այս քաղցրախօս :

« Ո՛ւր ես գու , գարուն
Կենաց պատարուն .
Ի թեւս զեփիւռից
Եւ ծաղկանց երփնից՝
Անցեր սըրավար
Ոչ դառնաս յամայր :
Ո՛ւր ես գու , ամառ
Խանդից հըրավատ ,
Որ ինձ բիւր հեշտից
Աժեր ուղիս յերկնից .

Ո՛հ , չառնում ըզբոյր
Շընչոյդ ընդհանուր :
Ո՛ւր ես գու , աշուն
Կարճիկ կինաց հուն ,
Ուստ անցեալ ձըմեռ
Ոժ ինձ մեծ աւեր .
Ի քեզ , ո՛հ , անկաւ
Գեղ աիոց դայար .
Գեւ ցընդին խայրիք
Աստեաց խարուսիք » :

Ըստուեր Արփուոյն-Ապողոնի զմայլմամբ երգոցն եկաց անդրէն ,
Եղեւ գիշեր եւ վաղորդայն , երգոցըն վանդք տակաւ հընչեւն .
Հաւիկն արգէն վերամբարձեալ յերկնից 'ի գրունսըն լուսեղէն ,

Ոչ կամի թողուլ զյարկսըն կաւեղէն :
Կրտցիկն յեռեալ , ո՛հ , ատրաշէկ , 'ի լանջ սըրտին քընարաթեւ
Տայր հաւուց փոխ ըզբարբառ իւր , մատուէքն յալիս շարժին յերեր .
Ի ձայն գողտրիկ եւ փափկափանկ այսպէս մընչեաց նա համասփիւռ՝

Ամենից տալով ըզհրաժեշտս այս իւր :
« Ողջոյն ընդ ձեզ երկինք , երկիր եւ որ 'ի նմայն հաւուց երամ .
Ողջամբ մնասիլք բըլուրք 'ի վեր , որ արգ զինեւ շուրջ պատըրդամ .
Քաղցր է հոգւոյս յետին 'ի նուագս յառել 'ի ձեր համապատկեր ,

Ձոր սստ նըկարէ լիճս հայիւրակերպ :
Ո՛վ լուսին մահիկ եղջիւր , Հեփեստեայ հարսն յաւէժալոյս ,
Փայլեցո՛ 'ի լիճ վըճիտ յարձաթափայլ նըշուլիցդ հոյս .
Եւ դուք , շուշանք լուսացընցուգք , յերկնից 'ի լիճըն կապուտակ ,

Սըփոեցէք ըզթերթս առ շիրմաւս ատակ :
Պայծառացիք ինձ , Արուսեակ , տուրնջեան 'ի լոյս մեծապայծառ ,
Նորոգ կենաց երանութեան աւետել այդ լուսափարփառ .
Ո՛ւր իցէք արգ , ո՛վ խօրք խորոց , զձեզ յաւէտ խնդրեն իմ աջ՝
Լըսել յաւիտեան զերկնային աւալ :

Եկ, ով ծիծառն արագաթռիչ, ծանօթ ձայնիս իմ սուրհանդակ,
Հաս յափուռն անգ Գոմյի եւ կարտայի արագ արագ.
Գոյժ ցաւոց տուր իմ ձագուց եւ ընկերիս հաւատարմի

Թէ ոչ եւս է հայր, ոչ եւս ամուսին:

Ո՛վ դու նըշքեհ աստուածարեալ, թէ յոյց ելլես ւափանց աստի,
Մի մոռանար ըզմունջ մուսայս՝ որ զըրնութիւն նըւագեցի.
Հանդիր 'ի յոստ ուռւոյս անքոյթ, ուր յետ իմոյ լոզանալոյս՝

Փետրէի ըզհերս եւ զաղտ կենցաղոյս Խ:

Մինչ այս մինչ այն, ծագեաց արփի, հրեղէն գետովք լըցեալ զերկին.
Յայնժամ կարապղն լուսերփեան պարզեալ ըզթեւ տուագաստին՝
Խաղաց 'ի լիճըն լուսեղէն մըղտափարատ արեգական,

Թողեալ զմահացու մասանց հեթեթանս:

Համաձայնեալ 'ի քնար անճառ աստուածահօր գեղեցկութեան,
Համակ զըւարթ եւ երանեակ՝ երգէր զարեւն երփներփական,
Գեղածիծաղ երգէր ըլլիճ, երգէր զանտի կեանս երջանիկ՝

Սիրոյ, սըրբութեան ըստացեալ սըրտիկ:

Հանգոյն դիմաց իւր նազելի՝ էին եւ երգքն այն անուշակ.

Որով հերձեալ ախօտարեկ ըզմըկանունս այս վայրահակ,
Գըտաւ 'ի դաշտն ելիւսական հուպ առնթեր Ապողոնի՝

Ի տիպն իսկարուն իւրըն գեղեցկի:

Երգն հիաքանչ եւ երկնային՝ յորմէ թափուր էր նա 'ի կեանս,
Եղեւ նըմա յուժ սեփական, երգ կարապի մըրմընջական.

Նովաւ ելոյժ զանդամութիւս 'ի լուր ձայնին անմահական,

Երբ յապուչ հարաւ 'ի դէմս աստուածեան:

Երախտապարտ սըրտիւ մեծաւ բազմեալ 'ի գիրկս Ապողոնի՝

Այն ինչ լըսէր ըզմեղեգիս աստուածահրաչ երգոց նորին,

Եհաս ընկեր իւր սիրասուն՝ որ ելաց զինքըն մահուչափ,

Մոռացեալ ըզկեանս եւ համակ ըզչափ:

Ստուածուհին անմեղութեան ժողովեալ յինքըն զերանեալ՝

Անձեռագործ պըճնեալ 'ի զարդ՝ խեցեմորթեայ եհան յիւր կառս:

Լոզանալ միշտ 'ի լիճ յըստակ յաւէտաղուարճ առուգութեան

Բերկրել 'ի գարուն՝ կենաց անվախճան:

Ժուժա, ո՛վ սիրտ համբերատար եւ լըուսէր դու հանապաղ՝

Ոյց պակասին քեզ 'ի կենցաղս, զի դու կրբել անկարանաս.

Սակայն զեղուն եւ թաթաղուն ընձեռեսցին ձիբք գերարուն

Յանկանել տիողդ եւ 'ի ժամ մահուն:

Հ. Բ. Ս.